VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

HE 158/2024 vp

PAULIINA PITKÄNEN, ERITYISASIANTUNTIJA
VEROJAOSTON KUULEMINEN
25.10.2024

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 36 ja 38 §:n muuttamisesta (HE 158/2024 vp)

- Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi arvonlisäverolakia (AVL) ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia (OVML).
- Arvonlisäverolakiin lisättäisiin säännös siitä, että maatalouden interventiorahasto olisi erikseen verovelvollinen liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta toiminnasta, eikä siihen sovellettaisi mitä arvonlisäverolaissa säädetään valtiosta. Lisäksi lakiin tehtäisiin eräitä muita tarkistuksia.
- Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylakiin lisättäisiin täsmentävä säännös, jonka nojalla myöhästymismaksua määrättäisiin silloin, kun verovelvollinen on ilmoittanut liikaa palautukseen oikeuttavaa arvonlisäveroa.

Arvonlisäverolain muutokset

- Maatalouden interventiorahaston verovelvollisuusasemaa koskeva muutos:
  - Maatalouden interventiorahasto olisi verovelvollinen 1.1.2025 alkaen, muutoksen myötä palattaisiin 1.1.2021 edeltävään tilanteeseen.
  - Verovelvollisena rahasto voisi vähentää verollista liiketoimintaansa varten ostamistaan tavaroista tai palveluista suoritettavat arvonlisäverot.
  - Vähennysoikeuden arvioidaan vähentävän tarpeita interventiorahaston lisäpääomittamiseen talousarviosiirroin.
  - Viimeisimpiin interventiorahaston tilinpäätöstietoihin perustuen ehdotetun muutoksen vaikutus valtion talousarvioon arvioidaan vähäiseksi.
- Lisäksi tehtäisiin teknisluonteisia viittaustarkistuksia AVL pykäliin (94 § ja 209 b §)

Myöhästymismaksua koskeva muutos

- Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (KHO 23.12.2022, taltio H3774) johdosta oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettuun lakiin ehdotetaan otettavaksi nimenomainen säännös myöhästymismaksun määräämisestä silloin, kun verovelvollinen on ilmoittanut liikaa palautettavaa arvonlisäveroa.
- Tavoitteena on selkeyttää ja täsmentää myöhästymismaksun määräämistä koskevia OVML säännöksiä ja siten parantaa verovelvollisen oikeusturvaa ja verotuksen ennakoitavuutta sekä edistää verovelvollisten yhdenvertaista kohtelua.

Myöhästymismaksua koskeva muutos

- Jos verovelvollinen ilmoittaisi veroilmoituksella yli 45 päivää myöhässä palautettavaa arvonlisäveroa, joka olisi vähemmän kuin aiemmin verokaudelle ilmoitettu palautettavan arvonlisäveron määrä, voitaisiin verovelvolliselle määrätä prosenttiperusteinen myöhästymismaksu.
  - Myöhästymismaksua määrättäisiin kaksi prosenttia oikaisuilmoituksella ja aiemmin verokaudelle ilmoitetun arvonlisäveron määrän erotuksesta.
  - Tämä vastaisi aiemmin voimassa ollutta verotililain sääntelyä, OVML esitöistä ilmenevää lain tarkoitusta sekä ennen korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä sovellettua verotuskäytäntöä.
- Lisäksi täsmennettäisiin vastaavasti myöhästymismaksun oikaisemista koskevaa säännöstä sekä myöhästymismaksun sijaan määrättävää veronkorotusta koskevaa säännöstä.
- Ehdotetun muutoksen myötä myöhästymismaksuja arvioidaan määrättävän enemmän vuositasolla muutamille kymmenille oikaisuilmoituksille nykytilaan verrattuna. Ehdotetun muutoksen vaikutus valtion talousarvioon arvioidaan siten kokonaisuudessaan vähäiseksi.

Myöhästymismaksua koskevan muutoksen tarpeellisuus

- Täsmennys OVML 36 §:ään olisi tarpeellinen, jotta säännös täyttää KHO:n päätöksessä esille tuodut täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset.
- Palautettavan arvonlisäveron ilmoittaminen liian suurena rinnastuu valtion verotuottojen näkökulmasta siihen, että verovelvollinen ilmoittaa liian vähän maksettavaa veroa, joten myös näissä tilanteissa tulisi määrätä myöhästymismaksu.
- Arvonlisävero on oma-aloitteinen vero, joten lähtökohtaisesti Verohallinto palauttaa verovelvolliselle arvonlisäveron tämän antaman ilmoituksen mukaisesti.

Myöhästymismaksun määrääminen silloin kun verovelvollinen ei ole saanut palautusta hyväkseen

- Myöhästymismaksu on seuraamus siitä, että veroilmoitus annetaan säädetyn määräajan jälkeen.
- Myöhästymismaksua määrättäisiin johdonmukaisesti liikaa ilmoitetusta palautettavasta arvonlisäverosta riippumatta siitä, onko verovelvollinen saanut palautuksen hyväkseen.
  - Mikäli arvonlisäveroilmoitus otetaan Verohallinnossa tarkempaan käsittelyyn, veroilmoituksella ilmoitettua palautettavaa arvonlisäveroa ei makseta verovelvolliselle ennen kuin ilmoituksen käsittely Verohallinnossa on päättynyt.
  - Tästä huolimatta ilmoitettu palautukseen oikeuttava vero käytetään erääntyneille veroille ja muille saataville veronkantolain mukaisesti, jolloin verovelvollinen on käytännössä voinut saada ilmoitetun palautuksen hyväkseen kokonaan tai osin.
  - Mikäli myöhästymismaksua määrättäisiin vain silloin, kun verovelvollinen on saanut liikaa ilmoitetun palautettavan veron hyväkseen, olisi seuraamuksen määrääminen sattumanvaraista ja riippuvainen siitä, onko Verohallinto kohdistanut verovelvolliseen valvontatoimenpiteitä kyseiselle verokaudelle, miten kauan ilmoituksen käsittely Verohallinnossa on kestänyt sekä siitä, onko verovelvollisella ollut muita erääntyneitä veroja tai maksuja.

Myöhästymismaksun kohtuullisuus ja vähäiset virheet

- Verovelvollinen voi OVML nykyisten säännösten mukaan useissa tilanteissa korjata veroilmoituksella olevan virheen ilman, että tälle määrätään myöhästymismaksua.
  - Myöhästymismaksua ei määrätä lainkaan, jos verovelvollinen antaa oikaisuilmoituksen enintään 45 päivää ilmoituksen määräpäivän jälkeen (OVML 36 § 2 mom.).
  - Lisäksi verovelvollinen voi ilman aiheetonta viivytystä korjata taloudelliselta merkitykseltään vähäisen virheen muuttamalla seuraavilta verokausilta ilmoitettavan veron määrää (OVML 25 § 2 mom.).
- Verovelvollista myös kuullaan lähtökohtaisesti silloin, jos myöhästymismaksua tulee määrättäväksi enemmän kuin 200 euroa.
- OVML 35 §:n 5 momentin mukaan myöhästymismaksu jätetään määräämättä, jos ilmoituksen antaminen on viivästynyt verovelvollisesta riippumattomasta syystä tai laiminlyönnille on pätevä syy tai muu erityinen syy.
- Myöhästymismaksua ei määrätä silloin kun verovelvollinen ilmoittaa oikaisuilmoituksella lisää palautettavaa arvonlisäveroa.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

PAULIINA PITKÄNEN, ERITYISASIANTUNTIJA
ETUNIMI.SUKUNIMI@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET